DAUGAVAS VĒSTNESIS

Maksā 7 sen.
№ 226, 2. gads

Daugavpils novada komisāra oficiālais laikraksts

Trešdien,
30. septembrī, 1942. g

Redakcija: Daugavpilī, 3. janvāra ielā 53. Tālruņi: atbildīgais redaktors 2493, redaktori, informātori, tālsarunas 2211, kantoris un ekspedicija 2212. Tek. rēk. p. 5060. Redakcijas pārstāvji: Rīgā, Vācu ordeņa gatvē 2, tālr. 21550; Rēzeknē, Br. Skrindu ielā 15, tālr. 2301. Abonēšanas maksa: RM 1,75 mēnesī. Sludinājumu maksa: 20 sen. par petitrindiņu. Abonēšanas nauda iemaksājama visās pasta nodaļās.

Vinstons Čerčils un viņa sabiedrotais

E. «No visām vēstures tirannerijām visvairāk posta, pazemo un visļaunāka ir boļševisma tirannija. Ir neprāts apgalvot, ka boļševisms nav ļaunāks kā vācu militārisms. Krievu tautas bezgalīgais posts zem boļševisma varas pārspēj visu, ko tai nācies ciest caru laikā.»

Vinstons Čerčils,
1919. gada 11. aprīlī.

«Apskatiet boļševikus! Tie sludina visbrīnumainākos utopiskos ideālus, bet šie ideāli ir saistīti ar vēl cilvēces vēsturē nepiedzīvoti zemisku un cietsirdīgu rīcību, kas darītu kaunu pat akmens laikmetam un centrālās Afrikas hotentotiem.»

Vinstons Čerčils,
1919. gada jūlija beigās.

«Īsais sīvo ziemeļu cīņu laiks ir sagrāvis daudz ilūziju par Padomju savienību. Tagad visi redz, ka boļševisms izposta kādas tautas dvēseli. Miera laikā tā ir panīkusi un izsalkusi, kara laikā tā ir nožēlojama. Boļševisma verdzība ir ļaunāka par nāvi.»

Vinstons Čerčils,
1940. gada 20. janvārī.

«Krievija, kas pati sevi izstūmusi no cilvēcīgās sabiedrības, tagad polārajā naktī trin ieročus un ar bada un askēzes stingām lūpām pravieto savu naida un nāves filozofiju.»

Vinstons Čerčils,
«World Crisis», 1929. gadā.

«Bet austrumos bezgala lielās, bezveidīgās un baigi draudīgās Padomju savienības smagais āziātiskais svars gulstas uz Eiropas vājāko vietu.»

Vinstons Čerčils,
1931. gada 8. februārī.

«Padomju valsts uzdevums ir sagraut tagadnes civilizāciju vai nu ar pazemes grāvēju darbu vai ar asiņainu varu.»

Vinstons Čerčils.

«Boļševisms līdzīgs vēža audzējam, kas pārtiek no novājināta organisma. Kurš veselīgs organisms gan ļautos eksperimentam ar tik drausmīgu kaiti? Tas nozīmētu pārvērst rāpuļi mājas dzīvniekā vai glaudīt kobru.»

Vinstons Čerčils,
1930. gada 14. decembrī.

«Boļševisms nav politisks novirziens, tas ir slimība. Tas nav jaunceltne, bet sērga.»

Vinstons Čerčils,
1919. gada 30. maijā.

«Somija turas lieliski, tās nostāja ir cēla. Somijas pakalpojums cilvēcei ir bezgala liels.»

Vinstons Čerčils,
1940. gada 20. janvārī.

«Mēs nevaram ar boļševismu līgumus slēgt. Mēs protam atšķirt taisnību no netaisnības, godu no negoda, progresu no anarchijas.»

Vinstons Čerčils,
1919. gada 11. aprīlī.

«Boļševisms mīt mūsu modernajā pasaules kārtībā kā svešs briesmonis. Viņa dzislās plūst rāpuļa aukstās asinis. Tam ir mūsu civilizācijas aparāts, bet tam trūkst izlīdzinātājas kultūras. Boļševismam ir fanātisms, bet nav Dieva. Viņš izmanto viszemākos instinktus un kaislības un to apmierinājums ir boļševisma augstākais ideāls.»

Vinstons Čerčils,
1930. gada 14. decembrī.

«Boļševiki cīnās par pasaules revolūciju kā miera tā arī kara laikā un viņu miers īstenībā ir tikai cits kara veids. Ja tie acumirklī nespēj cīnīties ar ieročiem, tad tie grauj pretinieku ar propagandu.»

Vinstons Čerčils,
1920. gada jūlijā.

«Pēdējo 25 gadu laikā nav bijis neviena tik sīva boļševisma ienaidnieka kā es. Es neatsaukšu nevienu vārdu no tā, ko esmu teicis!»

Vinstons Čerčils,
1941. gada 22. jūnijā, Vācijas un Padomju savienības kara sākuma dienā.

Īstenībā šīs rindas komentēt ir pilnīgi lieks darbs, jo ar boļševistisko Molochu slēgtie līgumi, Maskavas asins terroram «atdotā» Eiropa, britu kara pieteikums Somijai, Padomju savienībai nolemtie kara materiālu konvoji un Kenterberijas archibīskapa svētība un aizlūgumi par boļševikiem runā pietiekami skaidru valodu. Čerčila darbi un nostāja liecina, ka Eiropas liktenis un nākotne viņam ir pilnīgi vienaldzīga un vienīgais, par ko Eiropa britu premjeram var pateikties, ir tas, ka viņš līdztekus ekspresīvi tvertam boļševisma attēlam ir devis lielisku personīgo ģīmetni. Šis īsti angliskās melu un liekulības maskas vaibstus Eiropa neaizmirsīs.

Vācu vienības ielauzušās Staļingradas ziemeļu daļā

Jauni panākumi Kaukazā un dienvidos no Terekas

Vadoņa galvenā mītnē, 1942. g. 29. septembrī.

Bruņoto spēku virspavēlniecība ziņo:

Kaukazā un dienvidos no Terekas vācu karaspēks nepieejamos, mežiem apaugušos kalnu apgabalos ieņēma stipri izbūvētas un sīvi aizsargātas ienaidnieka pozicijas. Gaisa spēki bombardēja Tuapses ostas apvidu. Melnajā jūrā gaisa uzbrukumos bojāti divi vidēja lieluma ienaidnieka kuģi.

Cīņās ap Staļingradu pēc vakardienas niknajām cīņām vācu karaspēks ielauzās Staļingradas ziemeļu daļā. Ienaidnieks veltīgi mēģināja izvest savus atslogojuma uzbrukumus no ziemeļu puses.

Donas frontē ungāru vienības ar labiem panākumiem izveda vietēja rakstura uzbrukuma pasākumu.

Vidējā frontes daļā atvairīti vāji ienaidnieka uzbrukumi.

Frontes ziemeļu daļā vienā pašā karaspēka un aviācijas uzbrukumā iznīcināti neskaitāmi boļševiku nocietinājumi. Boļševiki cieta asiņainus zaudējumus. Sabruka ienaidnieka vietējā rakstura uzbrukumi.

Pagājušā naktī vācu aviācija bombardēja Archangeļskas pilsētu un ostas rajonu. Uzbrukuma rezultātā izcēlās daudzi plaši ugunsgrēki.

Vācu kaujas lidaparāti dienas laikā pikējošos lidojumos panāca bumbu trāpījumus svarīgiem militāriem mērķiem dažādās Dienvidanglijas vietās. Austrumos no Great Yarmouthas bumbu uzbrukumā smagi bojāts kāds preču tvaikonis.

AFRIKAS KARALAUKOS
Ar draudzīgu «Salem Aleikum» vācu lidotāji rietumos no Marsa Matrukas apsveic kādu arabu kolonnu.

Satriekti boļševiku uzbrukumi somu karalaukā

DNB. Helsinkos, 29. septembrī. Somu virspavēlniecība ziņo: Karelijas zemes šauruma rietumu daļā atsists kāds vietēja rakstura ienaidnieka uzbrukums. Dienvidus daļā mazākas boļševiku vienības mēģināja divās vietās pāriet Staļina kanāli. Artilerijas un granātmetēju ugunīs šie uzbrukumi sabruka. Citos frontes sektoros parasta izlūku un uguns darbība. Oņegas ezera piekrastē mūsu krasta baterijas padzina ienaidnieka lielgaballaivas, kas mēģināja apšaudīt piekrasti.

ARTILERIJAS UGUNS ĒGIPTES FRONTĒ

DNB. Romā, 29. septembrī. Itaļu bruņoto spēku virspavēlniecība ziņo: Ēģiptes frontes ziemeļu daļā sevišķi dzīva artilerijas uguns. Mūsu kaujas lidaparātu vienības vakar naktī plašā rajonā ar bumbām un ložmetēju uguni uzbruka El Hammamas dzelzceļa stacijai. Ienaidnieks bija uzsācis gaisa uzbrukumu Tobrukai. Pretgaisa aizsardzības ieroči sašāva vienu no uzbrūkošiem bumbvedējiem, kas uzliesmoja.

JAUNA ANGĻU NEVEIKSME KANĀĻA PIEKRASTĒ

DNB. Berlīnē, 29. septembrī. Vācu ziņu birojs vēsti, ka 26. septembra pēcpusdienā Kanāļa Francijas piekrastē noticis angļu aviācijas uzbrukums. Vācu pretugunī šis uzbrukums cietis pilnīgu neveiksmi. Britu aviācija zaudēja visas uzbrūkošās lidmašīnas, skaitā 12. Sagūstīti vairāki ienaidnieka piloti. Starp tiem daudzi amerikāņi.

Visiem strādājošiem!

Tikai tas, kurš strādā ar prieku, sniedz darbam labāko.

Tīras, kārtīgas un no negadījumiem aizsargātas darba vietas rada priecīgus un apmierinātus ļaudis.

Uzņēmumu apskatēs esmu tomēr redzējis arī darba vietas, kas šim prasībām neatbilst. Tādēļ aicinu strādājošos piedalīties darba vietu sacensībā, kura sāksies 1942. gada 5. oktobrī un beigsies 17. oktobrī.

Darba vietu vadītājiem un nodarbinātiem turpmāk ir tikai viens mērķis: tīras, kārtīgas un no negadījumiem pasargātas darba vietas.

Rīgā, 1942. g. 28. septembrī.

Dr. Drechsler's,
Generālkomisārs Rīgā.

Septembrī nogremdēts 950 000 brt

DNB. Berlīnē, 29. septembrī. Sakarā ar pēdējo speciālziņojumu par jaunas ienaidnieka tonnāžas nogremdēšanu, pievienojot iepriekšējos panākumus, šai mēnesī nogremdēts 950 000 brt ienaidnieka kuģniecības koptilpuma. Šāds skaits ir jauns šī gada nogremdētās ienaidnieka kuģu tonnāžas rekords. Septembra mēnesī vācu ieroču panākumi virknējušies šādā kārtībā: 7. septembrī nogremdēti 17 kuģi 108 000 brt koptilpumā, 13. septembrī — 18 kuģu 121 000 brt, 14. septembrī — 19 kuģu 122 000 brt, 19. septembrī — 19 kuģu 100 000 brt, 20. septembrī — 38 kuģi 270 000 brt, 24. septembrī — 19 kuģu 125 000 brt un, beidzot, 28. septembrī — 14 kuģu 104 000 brt koptilpumā.

JAUNI VĀCIJAS AVIĀCIJAS PANĀKUMI

DNB. Berlīnē, 29. septembrī. 28. septembrī iedarbīgos uzbrukumos vācu kaujas lidmašīnas bombardēja militāri nozīmīgu rajonu Dienvidanglijā. Vakardienas priekšpusdienā vācu gaisa spēki ar panākumiem uzbruka Chelmsfordas pilsētai Eseksas grafistē, pikējošos lidojumos bombardējot nozīmīgus kara rūpniecības uzņēmumus. No neliela augstuma raidītās vismagākā kalibra bumbas, izsaucot milzīgu ugunsgrēku, sagrāva kādu lielāku fabrikas ēku. Pēcpusdienā vācu aviācija vērsās pret britu austrumu piekrasti, apkarojot dažādus militārus mērķus. Kādā bieži braucošā un stipri apsargātā kuģu konvojā precīzos trāpījumos smagi bojāts kāds vidēja lieluma preču kuģis. Ietinies lielā ugunsgrēka radītā dūmu mākoņi, kuģis palika stāvot uz vietas. Norvičas pilsētas tuvumā sadragāts kāds rūpniecības vajadzībām nozīmīgs dzelzceļa pievedceļš. Tālākos uzbrukumos nodariti postījumi vairākām jaunbūvēm. Visi lidaparāti bez zaudējumiem atgriezās savā bazē.

BOĻŠEVIKI 2 NEDĒĻĀS ZAUDĒ 964 LIDMAŠĪNAS

DNB. Berlīnē, 29. septembrī. Vācu ziņu birojs no militāriem avotiem informē, ka boļševiku aviācija laikā no 15. līdz 28. septembrim zaudējusi 964 lidaparātus. Iznīcinātāji notriekuši 816 ienaidnieka lidaparātu gaisa kaujās, zenītartilerija 131 kaujas un iznīcinātāju lidmašīnu, bet 17 citi boļševiku lidaparāti iznīcināti uz zemes. Vācu pusē šai pašā laikā sprādī austrumfrontē gājušas bojā 77 lidmašīnas.

MADAGASKARA GRIB PALIKT PIE FRANCIJAS

DNB. Vīši, 29. septembrī. Valdības šefs maršals Petēns griezies pie Madagaskaras iedzīvotājiem ar vēstījumu, kurā, starp citu, pasvītrots, ka salu gaida smagi pārbaudījumi. Pēc Tananarivas krišanas grupa karaviru ģenerālgubernātora Anē un ģenerāļa Gijamē vadībā turpinot pretestību. Šo varopdarbu atzīst arī ārpus salas. Gadījumā, ja arī Anglija okupētu salu, tā tomēr vienu šķērsli nespēs pārvarēt un, tas ir «Madagaskaras iedzīvotāju nesatricināmā griba palikt pie Francijas.»

Boļševiku vienībās cīnās sievietes

DNB. Berlīnē, 29. septembrī. 28. septembrī vācu karaspēka vienības, tuvcīņas lidaparātu atbalstītas, nepārtrauktās sīvās kaujās ielauzās Staļingradas ziemeļu daļā. Ienaidnieka atslogojuma uzbrukumi palika bez panākumiem. Vācu iznīcinātāji un zenītartilerija notrieca 27 boļševiku lidaparātus.

Kaukaza apgabalā stipras vācu aviācijas vienības, kurās ietilpa kaujas un pikējošo bumbvedēju tipa lidaparāti, ar labiem panākumiem apkaroja boļševiku piekrastes nocietinājumu līnijas un aizstāvēšanās pozicijas. Aviācijas triecieni atkārtoti vērsās pret šī apgabala ienaidnieka transporta un satiksmes ceļiem. Iznīcināti vai smagi bojāti neskaitāmi spēkrati un motorizētie satiksmes līdzekļi. Uzbrukumi tika izvesti arī Tuapses ostas rajonā.

Kā no militāriem avotiem vācu ziņu birojs informē, ziņa, ka boļševiki uz fronti sūta kareivju vietā arī sievietes, ir patiesa. Kādā trieciena uzbrukumā dienvidaustrumos no Orlas starp sagūstītajiem atrodas arī kāda apakšvirsnieka formā tērpta sieviete. Sagūstītā paskaidrojusi, ka pēc triju mēnešu sagatavošanas un apmācības viņa nosūtīta uz karaspēka sieviešu vienībām.

Boļševiku spēki izsīkst

Vācijas ārlietu ministra J. f. Ribbentrop'a runa trīsvalstu pakta gada dienā

Ārlietu reichsministrs f. Ribbentrop's starp citu teica: «Kad Vācija, Itālija un Japāna priekš divi gadiem Berlīnē svinīgi noslēdza trīsvalstu paktu, tad tas notika pirmām kārtām ar vienu mērķi: brīdināt Ziemeļamerikas Savienotās Valstis. Ja prezidents Ruzvelts un viņa žīdiskā klique turpinātu paļauties kara kūdītāju ietekmei, kas amerikāņu tautu pretēji tās gribai dzina pretim karam, tad tiem bija jāzina, ar ko tiem nopietnā gadījumā būs jārēķinās. Šī savienības līguma nozīme un jēga tātad bija tīri defensīva, tas ir — tam vajadzēja aizkavēt, lai ar Savienoto Valstu iejaukšanos šis starptautisko veikalnieku izraisītais Eiropas karš nepaplašinātos par vispārēju pasaules karu un līdz ar to ievērojami nepaildzinātos. Ruzvelts šo brīdinājumu atstāja neievērotu.

Lai pasauli nostādītu notikušu faktu priekšā, kam vajadzēja galīgi likvidēt katru miermīlīgas nokārtošanas iespēju, Savienoto Valstu prezidents jau drīzi uzsāka atklātu karadarbību. Ar vislielāko atturību trīsvalstu pakta valstis vairāk nekā gadu bija vērojušas viņa apvainojumus, provokācijas un naidīgās akcijas, cerībā, ka reiz taču amerikāņu tautas veselīgais cilvēka saprāts prezidentu un viņa kliki atgriezīs pie prāta. Šis karš tomēr kļuva pilnīgi par Ruzvelta darbu. Tāpēc ka viņš to gribēja, tas kādā dienā pilnīgi apzinīgi uzstādīja prasības, kurām vajadzēja aizkart japāņu nācijas godu. Mērs ar to bija pilns un Japāna ķērās pie ieročiem.»

Norādījis uz smagajām neveiksmēm, ko amerikāņu flote cietusi Perl Harborā un angļu flote Austrumāzijā, ārlietu reichsministrs sevišķi pasvītroja, ka Vācija, Itālija un Japāna tagad, uzticībā trīsvalstu pakta garam, vēl ciešāk apvienojušās savienībā uz dzīvību un nāvi, ar mērķi ātrāk nenolikt ieročus, kamēr viņu tautu nākotne un viņu pieprasītā pasaules jaunā kārtība vienreiz par visām reizēm būs nodrošināta. Vācija, Itālija un Japāna apzinājušās, ka viņu apvienoto tautu un ar tām savienoto nāciju spēks reprezentē visstiprāko varu grupējumu, kāds jebkad ir radīts, un tādā kārtā sniedz drošu garantiju šī mērķa sasniegšanai.

Notikumi pilnīgi apstiprinājuši šo viedokli. Lai to pierādītu, ārlietu reichsministrs īsumā iztirzāja militāros notikumus kopš pagājušā gada decembra, tas ir, sabiedrotās Japānas uzvaras gājienu Austrumāzijā, kura norisē japāņi iekarojuši veselu imperiju un kura rezultātā japāņu armija apdraud angļu imperijas sirdi — Indiju, tad Vācijas un tās sabiedroto varenos panākumus Eiropas un Āfrikas kara laukos, sevišķi cildinot karavīru varonību un uzbrukuma garu austrumu frontē, pieskaroties arī lielajai kaujai, kas kopš nedēļām plosās ap Staļingradu.

«Mēs visi, politiķi un karavīri, zinām,» — tā pasvītroja ārlietu reichsministrs, — «un visa vācu tauta zina, ka šī cīņa notiek par lielu lietu. Mēs tomēr zinām arī, ka vācu spēku drosme un varonība gūs uzvaru arī šajā kaujā par Staļingradu. Varbūt kādreiz šajā kaujā par Staļingradu saskatīs simbolu Eiropas atbrīvošanas cīņai. Jo ar šīs pilsētas iepemšanu, kas ir lielais sakaru centrs starp Ziemeļ- un Dienvidkrieviju un pārvalda šīs zemes galveno satiksmes nervu — Volgas upi, mūsu bīstamākajam pretiniekam būs dots trieciens, no kura tas vairs neatveselosies.»

Ar sabiedroto armiju militāro operāciju pabeigšanu šajā gadā Padomju savienība nokļūs ārkārtīgi nopietnā stāvoklī, turpināja ārlietu reichsministrs. Zaudējumi territorijas, cilvēku, pārtikas bazu, rūdu un visa veida izejvielu ziņā, kā arī zaudējumi, ko cietušas boļševiku rūpniecības, satiksmes, technikas un beidzot arī militāri stratēģiskas iespējas, ir tik smagi, ka boļševiku koloss jau šodien zaudējis ievērojami vairāk par pusi, dažās svarīgās nozarēs pat līdz divi trešdaļām un vēl vairāk no sava spēka. Territoriālā ziņā sabiedrotie spēki šodien jau iepēmuši 1,6 milj. kv. km — vairāk par pusi no Eiropas Krievijas apdzīvotās daļas, un pie tam visvērtīgākā daļa ar to atrodas vācu rokās. Cilvēku ziņā Padomju savienība ar šiem territoriāliem zaudējumiem zaudējusi apmēram 90 miljonus. Tur klāt vēl nāk zaudējumi no-

(Turpinājums 2. lappusē).

Boļševiku spēki izsīkst

Vācijas ārlietu ministra J. f. Ribbentrop'a runa trīsvalstu pakta gada dienā

(Sākums 1. lapp.)

nāvēto, ievainoto vai sagūstīto karavīru ziņā, kas aptver apmēram 14 miljonus, tā ka Padomju savienība tagad jau zaudējusi pavisam kopā 100 milj. cilvēku, tas ir divi trešdaļas Padomju savienības Eiropas daļas iedzīvotāju un vairāk par pusi no sava kopējā iedzīvotāju skaita. Ar Ukrainas apgabalu starp Doņecu, Donu un Volgu, kā arī Krimas un līdz šim iekarotās Kaukaza daļas ieņemšanu vācu rokās atrodas Padomju savienības augligākie apgabali. Ar šiem apgabaliem Padomju savienība zaudē divi trešdaļas savas maizes labības, vairāk par divi trešdaļām savas gaļas apgādes un gandrīz visu savu cukura apgādi. Ne mazāk katastrofāli ir zaudējumi svarīgāko izejvielu ziņā. Kā piemēru šim apgalvojumam ārlietu reichsministrs pieminēja zaudējumus dzelzsrūdas un akmeņogļu produkcijā, kas aptver līdz 60 un 70 proc. no Padomju savienības kopprodukcijas, mangāna rūdu ziņā pat 95 proc., ar ko augstvērtīga tērauda iegūšana Padomju savienībā kļūst visai apšaubāma.

Padomju savienība tāpēc, — tā sevišķi pasvītroja ārlietu ministrs, tiklab sava dzīvā spēka jautājumā, kā arī savas vēl atlikušās rūpniecības apgādes ziņā ar pārtikas līdzekļiem un izejvielām strauji tuvojas sava spēka galējām robežām. Kā izšķirīgs faktors vēl nāk klāt visnopietnākie draudi apmēram 90 procentiem boļševiku naftas kopprodukcijas. Jau tagad naftas transports no Kaukaza tikpat kā neiespējams, jo vācu spēki pārvalda Volgu un visas šai ziņā svarīgākās dzelzceļa līnijas. Bez pietiekamiem naftas krājumiem tomēr moderna armija un aviācija kļūst par kropli. Nevar tāpēc būt nekādas šaubas par to, ka zemei, kas cietusi tādus zaudējumus, agri vai vēlu pietrūks elpas.

Šai sakarā ārlietu reichsministrs pieskārās arī jautājumam par Padomju savienības atbalstīšanu ar Anglijas un Savienoto Valstu kara materiāliem. Ārlietu reichsministrs izteica pārliecību, ka anglo-sakšu solījumu nolūks ir vienīgi pamudināt boļševikus vienmēr uz jauniem asins upuriem. Boļševikiem turpretim esot visai maz pamata ar šo anglosakšu nostāju būt apmierinātiem, jo visas kuģu karavānas, kas devušās ceļā uz Padomju savienību, līdz šim gandrīz pilnīgi iznīcinātas. Nākotnē vācu bruņotie spēki vēl jo vairāk rūpēsies par to, lai nekādi sūtījumi no ārienes Padomju savienību nesasniegtu. Apsolītās materiālās palīdzības izpalikšana Padomju savienību pamudinājusi enerģiski pieprasīt, lai angļi un amerikāņi rada nepieciešamo atslogojumu. Čerčils devies uz Maskavu, lai pārrunātu jautājumu par «otru fronti», pēc kam inscenēts Djepes pasākums. Vācu spēki ir gatavi sagaidīt arī turpmākus šāda veida mēģinājumus. Ir tomēr visai liela maldīšanās, ja kāds iedomājas, ka ar šādiem pasākumiem būs iespējams atslogot Padomju savienību. «Vācija ar saviem sabiedrotiem šodien ir tik stipra,» — uzsvēra f. Ribbentrop's, «ka katrs mēģinājums radīt otro, trešo, ceturto vai vēl diezin kādu fronti, ar kuŗām Ruzvelta kungs tagad lielās, nespēs vairs apturēt Padomju savienības nemitīgi progresējošo paralizi.»

Lielajiem panākumiem Eiropā un Afrikā trīsvalstu pakta otrā gadā pievienojas trīsvalstu pakta valstu flotes un aviācijas spēku lieliskie panākumi cīņā pasaules jūrās. Ārlietu reichsministrs f. Ribbentrop's, vērtējot sabiedroto apgādes kuģniecības tonnāžas zaudējumus, teica: «Savienotās nācijas pagājušā gadā nogremdējušas vismaz divreiz, bet, domājams, pat vēl ievērojami vairāk tirdzniecības kuģu tonnāžas nekā angļiem un amerikāņiem bija iespējams uzbūvēt. Lai pretinieks arī nākotnē tonnāžas ziņā būvētu ko būvēdams, trīsvalstu pakta valstis vienmēr būs spējīgas nogremdēt ievērojami vairāk tirdzniecības kuģu nekā mūsu ienaidnieki spēs ar jaunbūvēm aizstāt.» Transporta jautājumam gribot negribot, tā uzsvēra ārlietu reichsministrs, būs pretiniekiem jākļūst par problēmu, kuŗas atrisināšana kļūs arvien grūtāka. Tāpat arī katrs mēģinājums radīt jaunas kaŗa frontes, kas spētu trīsvalstu paktā apvienotās valstis iesaistīt izšķirīgās cīņās ar Angliju un Savienotām Valstīm, sabruks tonnāžas jautājuma priekšā.

1) Eiropas varbūt vissvarīgākā problēma — pārtikas apgādes jautājums tagad galīgi norēgulēts. Ar Ukrainas, Donas un Kubaņas apgabalu ieņemšanu nevien Vācijas un Italijas, bet arī visas Eiropas apgāde ar pārtiku nākotnē nodrošināta. Apgāde ar pārtikas līdzekļiem ar katru gadu spēj vienīgi uzlaboties. Nesen notikušā gaļas un maizes normu paaugstināšana jau rādījusi, ka attiecīgie pareģojumi nebūt nav bijusi propaganda, kā to pretinieks vienmēr apgalvo, bet gan vienmēr atbildusi reāliem nosacījumiem. Bet ar pārtikas apgādes jautājuma atrisināšanu mēs jau varam atzīmēt mūsu labā vienu no šī kaŗa visizšķirīgākiem punktiem.

2) Izejvielu ziņā trīsvalstu paktā apvienotās valstis patlaban atrodas apstākļos, kad viņu kaŗa vajadzībām šajā laukā vairs nevar stāties ceļā nekādas grūtības, jo šo valstu rīcībā atrodas visas Austrumāzijas un Eiropas izejvielas, kas atrodamas telpā līdz Volgas lejas galam. Bruņošanās kapacitātes ziņā Vācija un tās sabiedrotie savus pretiniekus katrā ziņā pārspēj kvalitātīvi un, ja ievēro visus faktorus, arī kvantitātīvi. Tas, starp citu, attiecas arī uz darba spēku.

3) Trīsvalstu paktā apvienoto valstu stratēģisko stāvokli raksturo fakts, ka sabiedrotie visur sev nodrošinājuši neiepemamas militāras pozicijas, no kuŗām tie katrā laikā spēj stāties pretim ienaidniekam vai ar savu iniciātīvu spēj padzīt pretinieku no tālākām pozicijām. Austrumos vācu armijas un sabiedroto spēki, kas tur cīnās, tik ilgi trieks ienaidnieku, kamēr katras boļševisma briesmas Eiropai reizi par visām reizēm būs zudušas. Vidusjūrā un Āfrikā vācu un itaļu spēki angļiem arī turpmāk nedos mieru. Rietumos mūsu bruņotie spēki no Ziemeļnorveģijas līdz Spānijas robežām stāv stiprās pozicijās, un viņu aizmugurē koncentrētās armijas ir gatavas katru mēģinājumu izcelt piekrastē spēkus likvidēt jau pašos sākumos.

Kas attiecas uz bumbu kaŗu pret civiliedzīvotājiem, tad nākotne rādīs, vai šis Čerčila izgudrojums bija laba vai slikta izdoma. Katra bumba, katra izpostīta māja un katrs nonāvētais vācu tautu padara tikai vēl cietāku un apņēmīgāku savā gribā angļiem visu atmaksāt un rūpēties par to, lai Eiropai reizi par visām reizēm no Anglijas būtu miers. Arī pārējās Eiropas tautas domā tāpat. Un vispār Čerčils var būt drošs par to, ka šīs bumbas rūpīgi saskaita un ka reiz pienāks laiks, kuŗā mēs ar šo angļu aviācijas bazes kuģi Eiropas priekšā noslēgsim galīgus rēķinus.

Izņemot vācu civiliedzīvotāju bombardēšanu, Čerčils šajos trīs kaŗa gados arī nav spējis atzīmēt tikpat kā nevienu citu militāru panākumu. Viņam drīzāk bija lemts angļu imperijas vienu daļu zaudēt saviem ienaidniekiem, bet otru savam draugam un sabiedrotam — Ziemeļamerikas Savienotām Valstīm. Kamēr Ruzvelts militāru panākumu trūkuma dēļ mēģina uzsākt «ofensīvu» ar astronomiskiem bruņošanās skaitļiem, lai angļu tautai kaisītu smiltis acīs, tas klusībā pārņem savā ziņā vienu angļu īpašuma daļu pēc otras. Dažreiz gribot negribot jājautā, vai tas ir noziegums, vai arī vientiesība, ka angļu tautu viņas pašreizējie valdnieki noveduši šādā stāvoklī. Domājams, ka kādreiz nāks lielā atmoda. Dažreiz liekas, it kā jau šodien Anglijas pašreizējie valdnieki baidītos no šī mirkļa un tāpēc runā par pretinieka sodīšanu, atmaksu u. t. t., it kā tiem nedotu mieru launa sirdsapziņa. Čerčilam un Īdenam, kas tikai nesen atkal runāja par atmaksas stundu, varētu atbildēt, ka uzvaras dienā pieminēs arī viņus, jo neapšaubāmi viņi ir galvenie atbildīgie par to, ka Anglija savā laikā pieteica Vācijai kaŗu. Konstatējams šai gadījumā vienīgi tas, ka trīsvalstu pakta zemēs vēl neviens nav nodarbojies ar domu par kaŗa izraisīšanā vainojamo sodīšanu Anglijā un Amerikā. Varbūt tas izskaidrojams tādējādi, ka šajās zemēs valda pārliecība, ka Anglijas un Amerikas pieviltās un piekrāptās tautas kādreiz pašas spriedīs tiesu par savām valdībām.

Ārlietu reichsministrs šajā sakarā asi vērsās pret šādas šķiras cilvēku «pasaules aplaimošanas frazēm» un konstatēja, ka šiem vīriem lietu jaunkārtošanas gaitā trīsvalstu paktā apvienoto valstu telpā vairs nav nekas meklējams. To tagad Austrumāzijā un arī Eiropā pašas darīs tur dzīvojošās tautas ar saviem vadītājiem. Eiropas jaunkārtošana nāks un jaunā Eiropa būs labāka par agrāko. Katra nācija tajā atradīs sev piemērotu un cieniņu vietu. Tagad pienācis laiks, lai šis kontinents atrod pats sevi un dzīvo saticībā. Pēc boļševisma un mūžīgās nemieru cēlējas Anglijas izstumšanas tas tagad būs iespējams. Jau šodien Eiropa atrodas ceļā uz šo attīstību.

Savas runas nobeigumā ārlietu reichsministrs f. Ribbentrop's teica: «Trīsvalstu paktā apvienotās valstis savas apvienošanās otrā gada nobeigumā katrā nozarē pārvalda situāciju. Lai mums arī turpmāk gaidāmas sīvas cīņas, mēs uz tām esam sagatavoti, jo kaŗš Padomju savienībā sabiedrotās armijas nebūt nav pārkausējis, kā to apgalvo mūsu pretinieki, bet gluži otrādi — tas mūs padarījis tikai īsti cietus un sīkstus. Visās nozarēs nodrošināta, Eiropa un Austrumāzija šodien ieņēmusi stipras pozicijas un sagūda Ruzvelta kungu, kas šos abus kontinentus grib iekarot bez kuģiem, bez rūdām, bez kaŗavīriem, bez atbalsta punktiem, bez pieredzējumiem un bez neskaitāmām citām lietām pāri divu okeanu tūkstošu jūdžu platībai. Bieži vien nevar atkratīties no iespaida, ka šo izdomu radījis nevis saprāts, bet gan jau ārprāta sākums. Trīsvalstu paktā apvienotās valstis tam pretim ir gatavas un apņēmušās uz visu. Katru mēģinājumu tuvoties mūsu pasaulēm kaut kur ziemeļos, rietumos, austrumos vai dienvidos ienaidnieks dabūs samaksāt ar īstām kritušo hekatombām. Vācija, Itālija un Japāna un viņu sabiedrotie tomēr saviem ienaidniekiem no sevām nodrošinātām bazēm cirtīs vienmēr jaunus triecienus, līdz kamēr tiem galīgi pietiks, un līdz beidzot tiklab Anglija, kā arī Savienotās Valstis sapratīs, ka tām mūsu dzīvības telpā Eiropā un Austrumāzijā vairs nekas nav meklējams.»

—

Tautieši un tautietes!

Gatavojaties Tautas Palīdzības ziedojumu vākšanas akcijai!

Jāpieteicas ziedojumu vācējiem

M. Tautas Palīdzības lielā ziedojumu vākšanas akcija notiks no 18. līdz 25. oktobrim visā Latvijā. Tā būs lielākā ziedojumu vākšanas akcija, kāda līdz šim notikusi. Ar šajā ziedojumu vākšanas akcijā iegūtiem līdzekļiem Tautas Palīdzība veiks nākošās ziemas palīdzības darbu visiem likteņa piemeklētiem tautiešiem. Līdz ziedojumu vākšanas nedēļas sākumam jāveic visi nepieciešamie priekšdarbi ne tikai ziedojumu vācējiem, bet arī ziedotājiem jāapdomā, ko labāk varētu ziedot, lai kuplāks būtu kopējais devums. Ikvienam jāsniedz palīdzīga roka savam tautietim, kas nonācis trūkumā un postā. Ziedojumu vākšanas akcijas priekšdarbu veikšanā liela loma piekrīt Tautas Palīdzības talciniekiem, kuŗu skaits Daugavpilī sasniedz gandrīz pilnu tūkstoti. Tie tagad ar īstiem darbiem varēs sekmēt lielo ziedojumu vākšanas akciju. Talcinieku pienākums jau visturvākā laikā atgādināt saviem kaimiņiem, draugiem un darba biedriem pienākumu ziedot Tautas Palīdzībai un izvēlēties lielākā ziedojuma veidu. Šāda propagandas darba veikšanā Tautas Palīdzības talcinieki ar labiem panākumiem sekmēja tekstilpreču atkritumu vākšanu.

Tautas Palīdzības Daugavpils pilsētas organizācija ziedojumu vākšanu laikā no 18. līdz 25. oktobrim paredzējusi iekārtot pēc principa, kāds pastāvēja tekstilpreču vākšanā, proti — visu pilsētu sadalīs atsevišķos iecirkņos, kuŗus apmeklēs ziedojumu vācēji. Ziedojumu vākšanas akcijas pirmā dienā — 18. oktobrī, paredzēta ziedojumu vākšana ar kārbiņām. Šo darbu veiks Daugavpils mācības iestāžu audzēkņi. Tautas Palīdzības organizācijas vadība līdz skolu priekšniekus tūlīt pēc mācību sākuma nozīmēt skolniekus ziedojumu vākšanai 18. oktobrī un to vārdus paziņot Tautas Palīdzības organizācijas birojam, Lāčplēša ielā 24-4, ar rakstu vai pa tālr. 3060 līdz 15. oktobrim. Pārējās dienās līdz 25. oktobrim ziedojumus vāks ar listēm, vācot naudu un mantas. Šai darbā nepieciešama plaša Tautas Palīdzības talcinieku piedalīšanās. Tautas Palīdzības talciniekiem būs jāapmeklē atsevišķi pilsētu rajoni, pie kam lietderības un ērtības labad katram talciniekam - ziedojumu vācējam ierādīs viņa dzīves vietai tuvāko rajonu, lai to pēc darba brīvā laikā ērti varētu apmeklēt. Tautas Palīdzības vadība līdz iestāžu un uzņēmumu vadītājus no strādājošo vidus — Tautas Palīdzības talciniekiem izraudzīt darbiniekus, kas varētu piedalīties ziedojumu vākšanā. Vēlams, lai iestāžu un uzņēmumu vadītāji nozīmētu pēc iespējas lielāku ziedojumu vākšanas dalībnieku skaitu, jo tikai tad varēs ziedojumu vākšanas akciju sekmīgāki veikt. Tautas Palīdzības organizācija ziedojumu vākšanas dalībniekus līdz pieteikt organizācijas birojā ar rakstu vai pa tālr. 3060 līdz 10. oktobrim.

TAUTAS PALĪDZĪBAS DARBINIEKU SANĀKSME

M. Tautas Palīdzības Daugavpils pilsētas organizācijas vadītājs, organizācijas darba sekmīgākas kārtošanas labad un turpmākā darbības plāna saskaņošanai, 3. oktobrī plkst. 15 organizācijas telpās — Lāčplēša ielā 24-4, sasauc Tautas Palīdzības darbinieku — sekciju vadītāju un iecirkņu priekšnieku sanāksmi. Tajā sekciju vadītājiem un iecirkņu priekšniekiem būs jāsniedz pārskats par līdz šim veikto darbu un jāziņo par turpmākiem nodomiem.

Vakara skolas arodizglītības papildināšanai

I. Arodbiedrību centrālās savienības vadība par ACS Latgales novada pārstāvniecības arodizglītības lietu referentu iecēlusi A. Dūzeli. Par savu turpmāko darbu viņš norāda: Arodbiedrību centrālās savienības Latgales novada pārstāvniecība organizēs ACS vakara skolas Daugavpilī un Rēzeknē. Šo skolu uzdevums ir sagatavot kvalificētus darba darītājus, kas atvieglotu boļševiku terrora gadā noslepkavotos un aizvestos kvalificētos strādniekus, kā arī sagatavotu strādniekus kara rūpniecības prasībām, iepazistinot tos ar technikas jaunākām metodēm un teorētiskiem pamatiem, un dot ierosinājumus darba paņēmienu racionālizācijai.

Skolā mācības notiks kursu veidā. Kursi iedalās vairākās pakāpēs. Viena pakāpe ilgs 6 nedēļas ar diviem mācību vakariem nedēļā. Vakarā mācības notiks 2 līdz 3 stundas. Mācības nauda RM 1—3 par pakāpi vai arī bez maksas, atkarībā no kursantu materiāliem apstākļiem. Vakara skolā paredzēti šādi priekšmeti: techniskā pamatizglītība, metallu apstrādāšana, būvniecība, tirdzniecība, kokapstrādāšana, darbnīcu technika, biroju darbs, elektrotechnika, tekstilrūpniecība, amatniecība, poligrafiskā rūpniecība un papīrs, izraksteni, viesnīcas, mājsaimniecība un vispārējie priekšmeti. Paredzams, ka Daugavpilī un Rēzeknē ACS skolas sāks darboties 15. oktobrī. Kā lektori darbosies vietējie arodskolu mācību spēki un kvalificētie uzņēmumu vadītāji.

Pēc tuvākas informācijas var griezties pie arodizglītības referenta pirmdienās un trešdienās parastā darba laikā ACS Latgales novada pārstāvniecībā, Vadoņa ielā 28. Tālr. 2164.

Latviešu brīvprātīgiem turpmāk 4 radio raidījumi nedēļā

B. Rīgas radiofons turpmāk paredzējis veltīt latviešu brīvprātīgiem un viņu piederīgiem līdzšinējo divu raidījumu vietā katru nedēļu četrus. Tie notiks jopro-jām trešdienās un svētdienās parastās pusstundās, tikai citā laikā: plkst. 19.20 (šo trešdienu vēl līdzšinējā kārtā — pl. 18.20) un svētdienās plkst. 19.30 (kā tas pirmo reizi jau bija pagājušo svētdien); bez tam otrdienās un piektdienās plkst. 0.15, t. i. pēc pusnakts. Trešdienās radiofons pārraidīs mūsu brīvprātīgiem kaŗavīriem galvenokārt jautra satura programmu: mūziku, anekdotus u. tml., bet svētdienas pusstundā nopietnu mūziku, raidāmlugas u. c. Otrdienās un piektdienās latviešu cīnītājiem paredzēti bez mūzikālās daļas tuvinieku sveicieni un dzimtenes svarīgākie paziņojumi, bet trešdienās un svētdienās bez jau šim dienām veltītās programmas radiofons pārraidīs tikai tos sveicienus un ziņojumus, kas nāk no pašiem frontes kaŗavīriem un domāti viņu piederīgiem. Sevišķi svarīgi šie pārraidījumi būs otrdienās un piektdienās, kad, ievērojot nakts laiku, radio dzirdamība mēdz būt daudz labāka un skaidrāka.

NORĀDĪJUMI BRĪVPRĀTIGO PIEDERĪGIEM

S. Latviešu brīvprātīgo organizēšanas komitejā brīvprātīgo piederīgie bieži griežas ar jautājumiem, kā aizsūtīt uz fronti paciņas, smagākas par 100 gr. Attiecīgās iestādes norāda, ka jāizprasa no frontē esošā kaŗavīra sevišķas sūtījuma markas, kuŗas uzlīmējamas uz pakām un dod tiesības sūtīt uz fronti caur Feldpost'u pakas līdz 1 kg.

Kā vietējā brīvprātīgo komitejā, tā arī Latvijas aizsardzības vienības štābā, Annas ielā 2, Rīgā, bieži ienāk vēstules un lūgumi no piederīgiem un iestādēm, kuŗās nav uzrādīta ne vienība, ne Feldpost'a numurs, kur attiecīgais kaŗavīrs dien. Turpmāk iesūtot lūgumus un vēstules, jāuzrāda par kaŗavīru sikas ziņas. Jāmin kaŗavīra dzimšanas dati, adrese, vienība, kā arī Feldpost'a numurs.

SŪTIET MŪSU BRĪVPRĀTĪGIEM ŽURNĀLUS UN LAIKRAKSTUS!

B. Rīgas radiofona techniskie darbinieki nolēmuši sūtīt mūsu cīnītājiem frontē latviešu un vācu laikrakstus, tā iepriecinot latviešu cīnītājus ar lasāmvielu.

Norādījumi Pļaujas svētku rīkotājiem

I. Tuvojas laiks, kad laukos noslēgsies šī gada ražas novākšana, kur piedalās viņa mūsu tauta. Apzinoties, kāda nozīme šim darbam tieši kaŗa apstākļos, katrs laucinieks un pilsētnieks to veic dziļā pienākuma apziņā, uz laiku aizmirstot katru izklaidēšanos un izpriecu. Kad lielais darbs sekmīgi padarīts, der padomāt par priecīgu atpūtas brīdi. Darba cēlienam jānoslēdz ar līksmiem ražas novākšanas svētkiem. Šais svētkos jāatskan latviskai dziesmai par mūsu druvu bagātību un roku čaklumu. «Atpūta un dzīvotprieks» galvenā daļa norāda, ka šajos svētkos ieteicamas dziesmas — J. Vītola «Rudens», «Svēti, Dievs, šo zemi dzimto». E. Melngaiļa «Rudeni», «Bārenītes slavināšana», Jēkaba Mediņa «Arājiņam», A. Feiļa «Div' pļaviņas es nopļāvu», A. Salaka «Arāja balss» un vēl daudzas citas īpaši lauku darbam veltītas tautas dziesmas.

Lai svētkiem būtu lielāks košums, tie jākuplina visām pašdarbības kopām. Te noderēs orkestra, tautisko deju, vingrojumu un dažādi citi priekšnesumi. Ļoti ieteicams svētkiem sagatavot teātri. Īpaši Pļaujas svētkiem sacerētu lugu mūsu rakstniecībā nav, bet šim svinībām var piemērot kādu citu lugu, kur cildināts lauku darbs vai ražas novākšana, kā arī jaunatnes līdzdarbība saimnieciskās kultūras pacelšanā.

Pļaujas svētku sarīkojumu noorganizēšanai un izvešanai, pierādot latvisko darba gribu un daiļuma izjūtu, jānāk talkā visiem pilsētu un pagastu sabiedriskiem darbiniekiem.

Skolotāju konference Daugavpilī

M. Sekojot Izglītības un kultūras ģenerāldirekcijas norādījumam, Daugavpils apriņķa tautskolu inspekcija 6. oktobrī rīko Daugavpilī visa apriņķa skolotāju konferenci. Paredzēts, ka konference notiks Daugavpils Vienības nama teātŗa zālē un sāksies plkst. 8 rītā. Tajā piedalīsies vairāk kā 600 skolotāju no visām Daugavpils apriņķa pamatskolām un šajā konferencē paši audzinātāji nolasīs vairākus referātus par audzināšanas un metodikas jautājumiem. Konferenci vadīs tautskolu inspektors J. Rudzītis. Paredzams, ka Daugavpilī skolotāju konferences dienā ieradīsies arī Izglītības un kultūras ģenerāldirekcijas pārstāvis. Paredzēts arī direkcijas pārstāvja referāts. Par konferences dienas kārtību un paredzamiem referātiem tuvākās dienās sīkāka informācija.

Aspirantu skaits universitātē jau divreiz pārsniedz vakanšu daudzumu

B. Jauno aspirantu pieteikšanās universitātē rosīgi turpinās. Augstskolas sekretāriāts šodien pieņems pēdējos pieteikumus, pēc kam aspirantu saraksts noslēgs. Līdz šim jau iesniegti 2500 lūgumrakstu uzņemšanai studentu skaitā no tiem apmēram 1850 nāk no vidējo mācības iestāžu agrāko gadu absolventu vidus. Tā kā brīvo vietu skaits universitātē šoruden noteikts uz 1255, tad jau pieteikušos daudzums vairāk kā divkārši pārsniedz vakanšu kopskaitu. Šajā sakarībā tad aspirantiem paredzams ļoti liels konkurss, kas notiks salīdzināšanas kārtībā pēc sekmju atzīmēm gatavības apliecībās.

ATVIEGLOTA SATIKSME PĒC LAUKU DARBU BEIGŠANAS

B. Visiem studentiem un skolēniem pēc veiktiem lauku darbiem atgriežoties savās dzīves vietās, paredzēti atvieglojumi dzelzceļu un citādā satiksmē. Spēciju priekšniekiem uzdots pret pagasta valžu apliecībām izsniegt atļaujas tiem braukšanai pa dzelzceļu mājup. Šie atvieglojumi būs spēkā līdz 15. oktobrim.

Iecelšanas satiksmes resorā

B. Technikas un satiksmes ģenerāldirektors inž. O. Leimanis iecēlis līdzšinējo galveno inženieri Kārli Cēberi par Latvijas ceļu departamenta satiksmes pārvaldes priekšnieku. Viņa vietā nāk departamenta līdzšinējais vecākais inspektors Fricis Šalnis.

IZBEIGTA AGRĀKO PARTIJU UN ORGANIZĀCIJU DARBĪBA

B. Austrumzemes reichskomisārs paziņojis, ka visu bijušo politisko partiju un organizāciju darbība un pastāvēšana tiek beidzama. Nekāda darbības pagarināšana nav paredzēta. Agrāko biedrību un partiju nozīmes aizliegtas, pretējā gadījumā vainīgos sodīs.

Jēkabpilī organizē patstāvīgu teātri

Eg. Līdz šim Jēkabpilī pastāvēja divi drāmatiskie ansambļi: pie amatniecības biedrības un Tautas Palīdzības. Tagad šie ansambļi ir likvidējušies un Tautas Palīdzības Jēkabpils pilsētas apriņķis organizē patstāvīgu teātri, kuŗš apkalpos ne tikai Jēkabpils un Krustpils pilsētas, bet viesosies ar izrādēm arī kaimiņu pilsētās. Teātri vadīs angažēts režisors speciālists. Pie teātŗa paredzēti arī kursi, kuŗos sagatavos vietējos spēkus teātŗa darbam.

CIRKS ATKLĀJ DARBĪBU

L. 1. oktobrī ziemas sezonu uzsāk Rīgas cirks. Pagājušos 14 mēnešos cirks sniedzis 410 izrādes, kuŗās noraudzījušies 495684 personas.

Privātizēti amatniecības uzņēmumi

S. Pilnvarnieks Latvijas amatniecības privātizācijā publicējis privātizēto amatniecības uzņēmumu 10. un 11. sarakstu. Pēdējā laikā Latgales novadā privātizēti šādi amatniecības uzņēmumi: Kazimira un Vladislava Skrebeļu «Leiņu» dzirnavas Kaunatas pag. Leiņos, Jāņa Siliņa «Balticas» dzirnavas Krāslavas pag., Marijas Golovinas «Kroņa» dzirnavas Aizkalnes pag., Jāņa Rubuļa «Kalna» dzirnavas Krāslavā, Pils ielā 6, Jāņa Klišāna «Baltiņu» dzirnavas Kaunatas pag. Baltiņos, Marijas Kuzņecovas «Jasmuižas» dzirnavas ar vilnas kārstuvi un vērptuvi Aizkalnes pag., Marijas Baranovskas «Dubeņecs» dzirnavas Daugavpils apr., Vīšķu pag., Alīdes Šīmanes «Saknes» dzirnavas Preiļu pag., Helēnas Parčinskis un Ludmilas Jablonovskis «Kličku» dzirnavas Vārkavas pag., Leokādijas Saminš «Medinsku» dzirnavas Varakļānu pag., Jāņa Rubeņa «Koskovcu» dzirnavas Indras pag., Luizes Reinfeldes «Pessovas« dzirnavas Asūnes pag. Pessovā, Ādama Lāča «Lāču» dzirnavas Livānu pag. Lāčos, Aleksandra Kaķīša dzirnavas Augšpils pag. Bartuļu ciemā, Konstantīna Erdmaņa dzirnavas Maz-Aprubovcu ciemā, Asūnes pag., Teklas Leitānes un Malvīnes Greizis «Anoveriņu» dzirnavas Aglonas pag., Irmas Cīrules dzirnavas Līksnas pagastā, Mārtiņa Vembra «Salinieku» dzirnavas Aglonas pagastā, Ādolfa Daņiloviča «Bataru» dzirnavas Rēzeknes apr. Rēznas pagastā, Vladimira Stepanova «Magilinas» dzirnavas un vilnas kārstuves Abrenes apr. Augšpils pagastā, Valdemāra Dedumeta «Maltas» dzirnavas Rēzeknes apr. Andrupenes pagastā un Amandas Dedumets «Riteņu» dzirnavas Rēzeknes apr. Ozolaines pagastā.

Ilūkstes apriņķī privātizēti šādi amatniecības uzņēmumi: Kārļa un Konrāda Graudiņu «Grāvīšu» ūdensdzirnavas Dēmenes pagastā, Pāvila Studāna «Kalnabruņas» ūdens un motora dzirnavas Bebrenes pagastā, Aleksandra Puķēna atslēdznieku darbnīca Asares pagasta Āmuru mājās, Kārļa Krievāna galdnieka darbnīca Asares pagasta «Krastiņos», Jāņa Mieža mechāniskā darbnīca Susejas pagasta «Mašinistos», Emilijas Ozoliņas maiznīca Jēkabpilī, Brīvības ielā 245, Jāņa Brunera «Vilkupes» dzirnavas Susejas pagastā, Annas-Katrīnes Poles «Gārsenes» ūdensdzirnavas Gārsenes pagastā un Jāņa Kraveca kalēja darbnīca Aknīstē, Skolas ielā 15.

Jēkabpils apriņķī privātizētas sabiedrības «Augusts Krieviņš un Eduards-Jānis Lejiņš» dzirnavas Aiviekstes pag. Krieviemā.

JĀREĢISTRĒJAS METALLU APSTRĀDĀTĀJIEM

M. Latvijas saimniecības kamera noteikusi, ka visiem pastāvīgi strādājošiem aku būvētājiem, atslēdzniekiem, automechaniķiem, elektroinstallātoriem, elektromechaniķiem, gravieriem, ieroču kalējiem, installātoriem (gāzes, ūdens, centrālās apkures un vēdināšanas), kalējiem, karoseriju būvētājiem, lauksaimniecības mašīnu mechaniķiem, mechaniķiem, metalla lējējiem un veidotājiem, nažu kalējiem, radio mechaniķiem, ratniekiem, skārdniekiem, smalkmechaniķiem, sudrabkaļiem, varkaļiem un zeltkaļiem jāiesniedz pieteikumi ierakstīšanai amatniecības reģistrā.

Personām, kas pastāvīgi piekopj kādu no šiem amatiem un kuru uzņēmumi atrodas ārpus Rīgas pilsētas administrātīvām robežām — pieteikumi jāiesniedz līdz 1. oktobrim. Pieteikumi iesniedzami sava rajona amatnieku biedrībā uz attiecīgām veidlapām, kas saņemamas turpat. Neiesniedzot pieteikumu, amatnieki nevarēs turpināt patstāvīgu darbību.

Noteikta pašražotājiem izsniedzamā sviesta deva

M. Novērots, ka dažām piensaimnieku sabiedrībām atsevišķas saimniecības piegādā pārāk liesu pienu, kura tauku saturs ir pat zem 2 proc., kas nekādā gadījumā nav uzskatāms par normālu parādību. Piena piegādātājiem jāievēro, ka par pienu ar normālu tauku saturu uzskatīs tikai tādu, kam nav ūdens vai tamlīdzīgi piejaukumi. Par piena piegādātājiem, kas arī turpmāk piensaimniecībās nodos uzkritoši zema tauku satura pienu, pienotavas, krējotavas un sierotavas ziņos pagasta valdei un lūgs mazražīgo govju nodošanu gaļai.

Pārtikas nodrošināšanas departamenta Daugavpils novada inspektors J. Karps norāda, ka katram piena piegādātājam — pašražotājam ir tiesības saņemt no pienotavas saimes vajadzībām katram saimes loceklim 1 kilogramu sviesta mēnesī. Ja piena piegādātāji nenodod pienotavā visu savā saimniecībā pārpalikušo pienu, piensaimnieku sabiedrības valdei tiesības izsniegt šādam piena piegādātājam tikai tādu sviesta daudzumu, kāds iznāk no šīs saimniecības mēnesī piegādātā piena. Par sviesta saņemšanu jāparakstās pašam piena piegādātājam resp. ganāmpulka īpašniekam vai jāiesniedz pienotavai attiecīga satura raksts. Ganāmpulka īpašnieka paraksts ir arī apliecinājums, ka sviesta daudzums atbilst saimniecības uzturā esošo personu skaitam un ka šo personu vārdi paziņoti vietējai pagasta valdei. Par pagājušiem mēnešiem pašpatēriņa normu vai tās neizmantoto daļu nevar izsniegt. Pārkāpumu gadījumos, tiklab sviesta izsniedzējam, kā arī saņēmējam, draud sods.

PAZIŅOJUMS LAUKSAIMNIEKIEM

L. PND paziņo, ka lauksaimniekiem, kuri skābē gurķus un kāpostus lielākos vairumos nekā vajadzīgs pašu patēriņam, brīvie krājumi jānodod vienīgi «Turības» savāktuvēm. Pārdošana tieši patērētājiem noliegta, izņemot ģenerālkomisāra noteiktos A grupas rajonus.

Novāc ražu boļševiku aizvesto saimniecībās

Eg. Jaunjelgavas pilsētas iedzīvotāji pilsētas vecākā N. Liepiņa vadībā sagatavojuši 1600 stēru dedzināmās malkas ziemai. Darbu viņi veikuši ar 400 stēru uzviju, jo bija paredzēts izcirst tikai 1200 stēru. Tikpat čakli jaunjelgavieši ir arī ražas novākšanas talkās, kurās piedalījušies 208 iedzīvotāji, nostrādājot 264 darba dienas. Talcinieki galvenokārt strādājuši boļševiku aizvesto saimniecībās, kā arī tajās saimniecībās, kuru piederīgie cīnās frontē.

No Jēkabpils apriņķa pilsētām lauku darbos pie ražas novākšanas strādāja 2 nedēļas 350 talcinieku. Pilsētu talciniekiem darbos līdzi devās arī 82 vācu armijas karavīri. Bez tam laukos trieciena grupās uz pāris dienām devās arī gandrīz no katras iestādes tie darbinieki, kuri darba talkās atsevišķi nevarēja piedalīties. Tā strādājot Jēkabpils apriņķī visi lauku darbi veikti laikā — ziemājs savākts šķūņos un 60 kuļamgarnitūru strādā pie ražas kulšanas, lielākā daļa no kopplatības apsēta arī ar rudziem un kviešiem un vasarājs noplauts.

Atzinību izpelnās Jēkabpils apr. pašvaldību vecākais V. Stakuls, apriņķa priekšnieks plkv.-ltn. N. Rusmanis un «Jēkabpils Vēstnesis» redaktors A. Ozols, kuri ar saviem darbiniekiem vairākkārt izbraukuši lauku darbos un rādījuši teicamu piemēru citām iestādēm vēl atlikušo darbu veikšanai.

JĒKABPILIEŠIEM JAU 60 KUĻAMGARNITŪRU

B. Jēkabpils apriņķī patreiz atrodas darbā 60 kuļamgarnitūru. Kulšanas darbi sekmīgi turpinās, kaut arī dažā labā pagastā atrodas tikai pa vienai kuļammašīnai. Šiem pagastiem tad arī palīdz kaimiņu pagasti, dodot tiem palīgā savas kuļammašīnas. Ievērojamā daudzumā ir sagādāts arī kulšanas laikam nepieciešamais kurināmais.

DĀRZĀJU UN SAKŅU SAŅEMŠANA

L. PND paziņo, ka patērētāji, kas dārzāju un sakņu saņemšanai reģistrējušies veikalos un savu devu vēl nav izņēmuši, zaudē uz to tiesības. Neizpirktos dārzājus un saknes veikali var pārdot citiem reģistrētajiem pircējiem. Veikaliem reģistrētie pircēji jāinformē par sakņu devas saņemšanas iespējamību. Ievērojot, ka daļai iedzīvotāju, kas atrodas provincē lauku darbos un dažādās talkās, līdz 10. septembrim nebija iespējams reģistrēties, viņi sakņu un dārzāju saņemšanai var reģistrēties pēc atgriešanās. Pārmaiņas patērētāju skaitā mazumtirgotājiem jāpaziņo piegādātājiem katras nedēļas beigās.

Sporta svētki Rēzeknē

Vieglatlētikas sezonas noslēgumā Rēzeknes sporta biedrība sestdien un svētdien rīkoja sporta svētkus. Tajos piedalījās arī Daugavpils SB sportisti.

100 m skr. uzvarēja Čudarāns (DSB) 12,1 sek., 2. B. Šlejs (DSB) 12,1 sek.; 200 m skr. — 1. Čudarāns 25,1 sek., 2. Beļeičiks (DSB) 25,2 sek.; 400 m skr. — 1. Čudarāns 55,2 sek., 2. Vetriņš (DSB) 58,0 sek.; 1500 m skr. — 1. Melnis (RSB) 4:45,1 min.; 5000 m skr. — 1. Paņkovs (RSB) 21:59,3 min.; 10 km soļošanā — 1. J. Ancāns (DSB) 55:47,2 min., 2. E. Ancāns (DSB) 56:22.8 min.; tāllēkšanā — 1. Beleičiks 5,59 m, 2. Skuba (Ludzas SB) 5,49 m; augstlēkšanā — 1. Sīpolnieks (DSB) 1,65 m, 2. Svirskis (US) 1,60 m; kārtslēkšanā — 1. Bogdanovs (RSB) 2,94 m; lodes grūšanā — 1. Murašovs (RSB) 11,86 m,2. Predelis (DSB) 11,28 m; diska meš. — 1. Beleičiks 36,37 m, 2. Sīpolnieks 35,52 m; šķēpa meš. — 1. Bogdanovs 56,43 m, 2. Predelis 48 m. Vīriešu pieccīņā uzvarēja Beleičiks. Rēzeknes pilsētas valdes dāvāto mūžīgi ceļojošo balvu labākam Rēzeknes SB pieccīņniekam izcīnīja Lasis.

Sieviešu sacensībās: 60 m skr. — 1. St. Spruženiece (DSB) 8,9 sek., 2. N. Daukša (DSB) 9,0 sek.; tāllēkšanā — 1. St. Spruženiece 4,46 m, 2. N. Daukša 4,02 m; augstlēkšanā — 1. St. Spruženiece 1,35 m; lodes grūšanā — 1. St. Spruženiece 9,40 m, 2. N. Daukša 8,67 m; diska meš. — 1. St. Spruženiece 26,05 m, 2. Macāne (DSB) 25,75 m. Sieviešu pieccīņā pirmo vietu ieguva St. Spruženiece, 2. N. Daukša. 60 m skr. jaunatnei — 1. Zemblickis (DSB) 7,9 sek., 2. Staņko (RSB) 8,2 sek. 20 km riteņbraukšanā — 1. Jakimovičs (DSB) 43:23,6 min., 2. Jurāns (RSB) 44:49,2. Ārpus konkurences Kļavs (RSB) sasniedza 43:03,3 min. Šajā braucienā 5 sportisti nolika arī normu sporta nozīmes iegūšanai. Futbolā Rēzeknes SB uzvarēja vācu karavīru vienību ar 4:1.

Svētkos bija ieradušies apmēram ap 1000 skatītāju, kas gan izturējās nesportiski. Sacensību laikā bieži lielais skatītāju vairums atradās nevis tribīnēs, bet gan uz skrejceļa un uz laukuma. Labāku varēja vēlēties arī tiesnešu darbību. Pēc sacensībām visi uzvarētāji saņēma jaukas balvas un diplomus.

Vairāk uzmanības trakumsērgai

Kas visiem jāzina par trakumsērgas apkarošanu

B. Trakumsērga pēdējā laikā ir stipri izplatījusies un nav neviena apriņķa, kur šogad tā nebūtu parādījusies. Lauksaimniecības galvenās direkcijas veterinārā pārvalde norāda šīs sērgas visveiksmīgākos apkarošanas veidus:

Trakumsērga apdraud ne tikai mājlopus, bet arī cilvēkus. Tās lielā bīstamība slēpjas tanī apstākļi, ka, notiekot saslimšanai ar šo sērgu, mājlopi un tāpat cilvēki iet neglābjami bojā. Saslimušo ārstēšana pie šīs sērgas nav iespējama, bet sakostos vai citādi inficētos cilvēkus ir iespējams ar aizsargpotēšanu pasargāt no saslimšanas. Taču ir nākuši priekšā gadījumi, kuri neskatoties uz izvesto aizsargpotēšanu, ir notikusi cilvēku saslimšana. Ļoti bīstami ir kodieni galvā vai tās tuvumā. Tas bieži rodas trakiem suņiem vai kaķiem uzbrūkot bērniem. Trakumsērgas galvenie izplatītāji ir suņi un kaķi. Traki suņi, izkļūstot brīvībā, spēj noskriet vairāku desmitu kilometru lielus attālumus un pa ceļam sakost cilvēkus, mājlopus un, it sevišķi, citus suņus. Traki kaķi ļoti bīstami uzbrūk cilvēkiem, ievainojot un saskrāpējot seju un rokas.

Cīņa pret šo sērgu ir jāved ļoti nopietni un vajadzības gadījumos jāpielieto pietiekoši bargi sodi pret personām, kas nepilda sērgas apkarošanas noteikumus. Tas attiecas uz neapzinīgiem suņu un kaķu īpašniekiem, kuri trakumsērgas apdraudētās joslās nepiesien un neiesprosto savus suņus un nenogalina kaķus. Šie cilvēki sagādā bīstamus draudus ne tikai sev un saviem tuviniekiem, bet arī plašākai apkārtnei. Sevišķi apdraudēti ir bērni, jo no sakostajiem cilvēkiem lielākais procents ir bērnu. Tāpat lieli tautsaimnieciski zaudējumi tiek nodarīti, sakožot mājlopus. Mājlopu aizsargpotēšana nav droši izvedama un tā ar ģenerālkomisāra rīkojumu ir noliegta. Lai drīzākā laikā no šīs sērgas atbrīvotos, stingri jāizpilda trakumsērgas apkarošanas noteikumi.

Visiem suņiem vairāk kā 3 mēnešus veciem jāvalkā kakla saites ar īpašnieka vārdu un adresi, pilsētās attiecīgi numuri. Trakumsērgas piemeklētās joslās jāizdod nogalināšanai visi suņi un kaķi. Nedrīkst tos slēpt un slepeni turēt saimniecībās. Trakumsērgas apdraudētās joslās visi suņi jātura piesieti un jāiesprosto tā, lai tiem citi suņi nevarētu piekļūt. Par iesprostošanu nevar uzskatīt suņu turēšanu istabās vai kūtis, jo suņi, slimojot ar trakumsērgu, sakož cilvēkus, it sevišķi bērnus, un kūtis mājlopus. Nedrīkst suņus izlaist brīvi izskrieties. Par ikkatru suņa saslimšanu, kas var radīt aizdomas par trakumsērgu, 24 stundu laikā jāziņo rajona veterinārārstam vai policijai. Tos nedrīkst nogalināt un aprakt, neziņojot par to policijai vai veterinārārstam. Aizdomīgi saslimstot pārējiem mājlopiem,jāziņo veterinārārstam, jo daudzos gadījumos darbojoties ap ar trakumsērgu saslimušām govīm, inficējušies daudzi cilvēki. Par trakumsērgā bojā gājušiem mājlopiem izmaksā atlīdzību, bet tikai tad, ja saimniecība ir izpildījusi visus noteikumus attiecībā uz šīs sērgas apkarošanu.

Pret neapzinīgiem suņu īpašniekiem jāvēršas visai sabiedrībai un, norādot uz vispārējām briesmām, kādas tie ar nepareizu rīcību var sagādāt, jāpanāk suņu aizsprostošanas noteikumus pildīšana.

Radiofona raidījumu programma

Rīgas, Madonas, Kuldīgas un Liepājas raidītāji.

Ceturtdien, 1. oktobrī.

Plkst. 5—6.15 — raidījums vācu karaviriem, 6.15 — vingrošana, 6.30 — mūzika skaņu platēs, 6.45 — ziņas latviešu valodā, 7 — ziņas vācu valodā, pēc tam rīta koncerts, 8 — rīta mūzika, 9 — ziņas vācu valodā, pēc tam dienas programma, 9.10 — ziņas («Landesdienst Ostland»), 9.25—11.30 — raidījumu pārtraukums, 11.30 — Darbam un mājai (priekšlasījums, sarunas, mūzika), 12.15 — ziņas latviešu valodā, 12.30 — ziņas un politiskā stāvokļa apskats vācu valodā, 12.45 — pusdienas mūzika (salona orķestris Arvīda Pārupa vadībā, kāds karavīru pūtēju orķestris un skaņu plates), 14 — ziņas vācu valodā, 14.15 — ziņas («Landesdienst Ostland»), 14.30 — latviešu mūzika un literātūra (Emīlija Haselbauma-Stakle (dekl.) un tautisks ansamblis Sidrabene Valentīna Bērzkalna vadībā), 15 — Virspavēlniecības ziņojuma līdz atkārtojums un īsas ziņas karaspēkam pierakstīšanai, 15.30 — mūzika skaņu platēs, 16—18 — pēcpusdienas mūzika(radiofona koris Teodora Kalniņa vadībā un radiofona orķestris Bruno Skultes vadībā), 16.45 — ziņas latviešu valodā, 17 — ziņas vācu valodā, 17.15 — pēcpusdienas mūzika II, 18—19 — Rīga: mūzika laika kavēklim (skaņu plates), 18—19 — Madona, Kuldīga un Liepāja: Gulta, Kuri-Beri raidspēle, rež. Vold. Feldmanis, 19 — mūzika skaņu platēs, 19.15 — ziņas no karalauka, 19.30 — aktuālitātes, 19.45 — politiskais preses un radiofona apskats, 20 — ziņas vācu valodā, 20.15 — priecīgi un jautri (magnetofona uzņēmumi), 21 — ziņas latviešu valodā, 21.15 — serenādes (skaņu plates), 22 — ziņas vācu valodā, pēc tam nākošās dienas programma un sporta ziņas, 22.20 — kamermūzika: J. Ķepītis, Trio Nr. 2. klavierēm, vijolei un čello, atskaņos prof. Jāzepa Vītola trio: Jānis Ķepītis (klavieres), Voldemārs Rušēvics (vijole) un Atis Teichmanis (čello), 22.50 — mūzika skaņu platēs, 23 — ziņas («Landesdienst Ostland»), 23.15 — mūzika laika kavēklim (Ksenija Bidiņa (alts), Augusta Krisberga pūtēju orķestris un Teodora Kaizera kapella), 24 — ziņas vācu valodā, 0.15 — noslēgums.

†

Mūsu cienījamais līdzstrādnieks

rakstnieks

ANDRIEVS NIEDRA

miris dzimtenē š. g. 25. septembrī.

Tēvuzeme, tēvuzeme,
ļauj man tevi noskūpstīt.
Vai tev vēji neatnesa
mūsu ilgas katru rīt?
Vai tev mēness nerunāja,
par ko sēro svešumā?
Nu mēs atkal tev pie krūtīm,
mūsu māte Latvija.

Dārgā piemiņā viņu paturēs

laikraksta «Daugavas Vēstnesis» redakcija

VIŠĶU DĀRZKOPĪBAS VIDUSSKOLAS saimniecībai vajadzīgs

dārznieks,

kas spējīgs organizēt un vadīt siltumnīcu un lecekšu saimniecību, un

darbvedis (de),

vēlams ar komercskolas izglītību un vācu valodas pratēju. Lūgumi jāiesniedz uz skolas direktora vārda, p. n. Višķi.

Ārsts

steidzami meklē

piemērotu dzīvokli

Piedāvājumus adresēt: Līvānos, Dr. Albickim.

J. Kadiķa

dāmu un kungu apģērbu piegriešanas un šūšanas darbi.

Tālr. Rīgā 20130.

Jauns kurss sāksies 12. oktobrī. Sistēma atzīta un godalgota visos Eiropas modes centros. Kursus beigušiem izsniegs apliecības.

Kaļķu ielā 11 dz. 3.

DAUGAVPILS APRIŅĶA VECĀKĀ PĀRVALDEI

vajadzīgi

1 darbvedis un
2 kancelejas ierēdņi,

vēlams, kas prot mašīnrakstīšanu. Pieteikties Teātra ielā 21, pārvaldē.

Steidzīgi

meklēju rentnieku

18 ha lielai saim., kurš varētu saimniekot no š. g. 10. oktobra. Ir dzīvais un nedzīvais inventārs. Pied. adresēt Līvāni p. k. 107, E. N.

Vēlos mainīt

kungu velosipēdu (firm. «Erenpreis Orig.») pret dāmu. Piedāvājumu iesniegt šīs avīzes kant. zem «Velosipeds».

PĒRKU

vidēja lieluma saimniecību

no 15—25 ha, stacijas vai šosejas tuvumā. Of. šī laikr. kant. zem «Saimniecība».

Zirgus,

ķēves vai ērzeļus, rikšotājus (risaki) 3—5. g. vecus pērk. Ar cenu un aprakstu par izcelšanos un ciltsgrāmatu, savu un vecāku (ja tie rādīti zirgu izlases komisijai)adresēt laikr. «Tēvija» Rīgā. Of. K. 132.

Kaŗš pēc vilcienu saraksta

Maskava vācu bumbu krusā

Acīm redzot 24 tumšo boļševisma gadu nepietika, lai krievs pilnīgi zaudētu humoru.

Ielu dzelzceļā vecāks vīrs kādā dienā izvilka pulksteni un sacīja: «Es tagad pulksteni norēgulēju pēc vāciem.»

«Kā tā? Ko tu ar to gribi teikt?» kāds jautāja.

«Nu, pats par sevi saprotams, tas notiek vakaros. Tikko sāk kaukt trauksmes sirēna, es zinu, ka pulkstens ir desmit!» atskanēja vienaldzīga atbilde.

Šim vīram bija taisnība. Drīz vien visi Maskavas iedzīvotāji pamanīja, ka vāci uzbrūk ar vilcienu saraksta noteiktību. Elegantie lidaparāti ieradās ar minūtes noteiktību, «izdēja savas olas» un atkal aizlidoja. Šo «vilciena saraksta precizitāti» Maskavas gaisa atvaire uzskatīja par apvainojumu un īstenībā tas arī izskatījās kā padomju atvaires līdzekļu un soļu ārkārtīgi zems novērtējums.

Bet vāciem arī bija pamats tā rīkoties. Kā jau visu boļševistisko, arī gaisa atvairi raksturoja daudz trokšņa un maz panākumu. Zenītlielgabalu netrūka, bet tie «nevilka» visai tālu, arī šāviņus netaupīja, bet tie gadījumu vairākumā sprāga tukšā gaisā. Neskaitāmie, ap padomju metropoli novietotie starmeši noderēja vienīgi lieliskai ienaidnieka orientācijai. Ļoti reti kāds staru kūlis notvēra ienaidnieka lidaparātu.

Kā jau arvienu, žīdu žurnālistu raksti cēla Maskavas aizstāvjus vai debesīs un nepārtraukti ziņoja par «gaisa atvaires milzu panākumiem un apkalpju varonīgo cīņas sparu...» Izveidot naktsiznīcinātājus, kā speciālu ieroci, boļševikiem nebija ienācis prātā. Parastie iznīcinātāji nakts cīņās bija tik nevarīgi, ka vācieši daudzinātos «vanadziņus» notrieca kā aklas irbītes...

Preses žīdi ņēma to vāciešiem ļoti ļaunā un smilkstēja laikrakstu slejās par šādas rīcības «negodīgumu». Tas izsauca lielus smieklus. Kamdēļ žīdiem centieni notriekt vācu lidotājus šķita «godīgi», turpretim līdzīga vācu rīcība likās «negodīga», palika par vienu no «padomju loģikas» noslēpumiem.

Padomju metropoles civiliedzīvotāji cieta ļoti maz, jo vācu bumbvedēju uzbrukumi vērsās vienīgi pret rūpnīcām un militāri nozīmīgām ierīcēm. Nogalināto un ievainoto skaits varēja būt vēl niecīgāks, ja padomju valdība un noteicējas iestādes mazliet vairāk būtu rūpējušās par mierīgo iedzīvotāju likteni. Ja patvertnei bija elektriskā spuldze un durvju bulta, tad tā skaitījās par «bumbu drošu». Ja patvertnes ieeja tika aizbērta (un tas atkārtojās itin bieži), atbildīgās personas nemaz nezaudēja galvu, bet rāmi un aukstasinīgi «pēc plāna» sāka atrakt nelaimes vietu. Tas, ka durvīs jāurbj caurums, lai apbērtie varētu elpot, nevienam neienāca prātā. «Plānā» tas taču nebija paredzēts... Tāpat «plāns» neparedzēja, ka glābēju komandas jāapbruņo speciāliem darba rīkiem. Tie rakņājās gruvešu un akmeņu kaudzēs kailām rokām, ķildojās un plēsās vai arī mierīgi sēdēja un pīpoja mūžīgos papirosus...

Trešā vai ceturtā dienā (pēc «plāna») aizbērtos izvilka no atraktā pagraba. Bet tad jau tie sen bija pagalam...

Daudz vairāk enerģijas boļševiki attīstīja vācu uzlidojumu nodarītos postījumus maskējot. Tam netrūka ne līdzekļu, ne darba spēka. Glābt apbērtos bija otrās šķiras darbs un uz to arī attiecīgi reaģēja...

Taisnības labā jāpiemin vācu «dzelzceļu saraksta» humānā puse. Zinot, kad uzlidojums sāksies, iedzīvotāji jau laikus paguva nokļūt drošībā. — «Atbalstot iedzīvotājus» pazemes dzelzceļa satiksmi pārtrauca jau divas stundas pirms uzlidojuma. Publiku dzelzceļā vēl nemaz nelaida, kad pie ieejām jau gaidīja kilometriem garas astes. Tā bija bīstama drūzma, grūstīšanās, lamu vārdi, lāsti, īsta pekles pievārte. Vispirms ielaida «bērnotos» pilsoņus. Šīs tiesības izsauca īpatnu spekulāciju: neskaitāmus bērnus «izīrēja» pēc visiem mākslas likumiem. Cena bija 5 rubļi gabalā. Pieprasījums bija ļoti liels, jo daudziem bija «vāji nervi» un tie centās ātrāk nokļūt drošībā. Stachanoviešiem, Staļina laureātiem, augstākajiem valsts ierēdņiem un pārējiem Kremļa mīluļiem bija speciālas caurlaides un tos Maskavas metro ielaida pat pirms bērniem. Šai padomju «aristokratijai» tika rezervēta ļoti droša un ērta pazemes dzelzceļa daļa. Vienkāršie mirstīgie tur neiekļuva.

«Mirstīgie» vāļājās uz grīdas un uz sliedēm. Enerģiskie žīdi stiepa līdz segas, spilvenus, paunas un pat virtuves katlus. Čemodānos, grozos un saiņos tie ņēma pazemes dzelzceļa ailēs arī visas vērtslietas līdzi. Milicija sākumā gan mēģināja izjaukt šo īsti žīdisko pasākumu. Bet tās bija pilnīgi veltīgas pūles. Iesākās tāds troksnis un vaimanas, ka Staļina «kārtības» sargi nevarīgi atmeta ar roku un ļāva žīdiem darīt, kas tiem tīk. Žīdu nekaunība atkal bija uzvarējusi. Pazemes dzelzceļa tuneļos «izredzētās» tautas reprezentanti jutās tik mundri kā piknikā. Lai iegūtu vairāk vietas, tie dūra kaimiņiem vienkārši sānos. Viņi izģērbās, apģērbās, pārģērbās. Lielā dvēseles mierā tie «pastaigājās» pa citu kājām un nenorimstot joņoja šurp un turp. —

Kādā vietā pazemes dzelzceļš iznāk dienas gaismā, šķērso tiltu un atkal pazūd dziļumā. Pie šī tilta kādu dienu sprāga bumba un sabojāja ūdens vadu. Tunelī šalca un guldzēja īsts strauts. Šaurā telpā saspiestie maskavieši bija pārliecināti, ka upes ūdens ieplūst tunelī un tie pa kaklu pa galvu metās uz izejām. Milīču un GPU sardzes, pats par sevi saprotams, nevienu laukā nelaida. Izcēlās drausmīga pānika. Daudzus, galvenokārt bērnus un sirmgalvjus, nospieda vai samina līdz nāvei.

Šis traģiskais notikums ievērojami vājināja pazemes dzelzceļa reputāciju un patvēruma meklētāju skaits kļuva ievērojami mazāks.

Laikraksti ziņoja, ka ienaidnieka uzlidojumu laikā virs Maskavas risinoties sīvas cīņas. Es vairākkārt novēroju šīs «cīņas».

Trauksme!

Un tad atkal baigs nāves klusums...

Vācieši vēl nav klāt, bet «mūsējie» jau ir prom. Uz kurieni? «Uz Berlīni!» saka kāds drūms dzelzceļnieks. Katru nakti līdz ar visiem pārējiem kolonijas vasaras viesiem viņš ierodas mazajā jaunaudzē. Mēs to saucam par patvertni. Viens nāk apbrīnot skaisto uguņošanu, otrs aiz bailēm no vientulības, trešajam vienkārši gribas parunāt. Mazliet vēlāk no tumsas iznirst vasarnīcu kolonijas komandanta operetiskā figūra. Tas ir žīds ar biblejisku bārdu un degunknieb. Viņam ir melni novalkāti svārki un kavalerista bikses. Viņam uz pleca aizvēsturiska skrošu bise. Biedrs komandants ir bruņojies. Viņš ir pirmā pasaules kaŗa dalībnieks, ārkārtīgi lepojas ar to un katra vārda galā pasvītro, ka viņš ir «agrākais» virsnieks.

«Viņi nāk!» paziņo komandanta Jerikas bass. Mēs sadzirdam vācu propelleru ritmisko dunoņu. Neskaitāmi starmeši mundri taustās pa nakts debesīm. Panākumu tam tomēr nav — tie nenotver nevienu vācu lidaparātu. Virs Maskavas sprāgst — tas atgādina ugunīgu lietu — augstu uzsviestie zenītartilerijas šāviņi. Lielgabalu draudīgais pērkons kļūst arvienu spēcīgāks. Sievietes spiedz un sauc bērnus. «Tagad cīņā iejaucas tālšāvēji lielgabali,» norūc komandanta bass. Kā pasaules kaŗa veterāns viņš jūtās spiests sniegt plašu militāra rakstura informāciju, kaut arī viņa domas nevienu neinteresē.

«Tie šauj līdz 35 000 m stateniskā virzienā!»

«Jakov Ļvovič, vai tad jums tieši tagad, kur vācieši jau ir virs mums, tik skaļi jārunā?» tumsā lūdzas kāda raudulīga sievietes balss. — «Vai jums bail, ka tie neizdzird?» «Ja tie sāks mūs bombardēt, tad būs par vēlu minēt, vai tie mūs dzird vai nē?» raudulīgā balss skarbi atcērt. Un par to, vai vācieši dzird komandanta balsi, iesākas dzīva ķilda...

Ķildu beidzot pārtrauc kāds notikums debesīs — starmešiem ir izdevies notvert kādu zemu bumbvedēju. To krustotie stari izveido gigantisku kūli. Lidaparāts gaismas strūklās mirdz un vizuļo kā dārgakmens. Zenītartilerija tagad koncentrē uguni uz šo tuvo un labi saskatāmo mērķi. Lielgabali netiek taupīti, šāviņi arī ne. Visa debess ir sīku, sārtu spuldzīšu pilna. Bet lidaparāts mierīgi un aukstasinīgi iet savu noteikto ceļu, velkot starmešu gaismu kā asti līdz. Tā vien liekas, ka lidaparātam gar ārprātīgo uguni nav absolūti nekādas daļas.

Mēdz apgalvot, ka šaut ar zenītlielgabalu esot traki sarežģīts un grūts darbs. Ļoti iespējams. Un es jau arī nekritizētu padomju zenītartileristus, ja es nebūtu arī redzējis, kā vācieši to dara.

Kā es arī nepūlējos, man neizdevās nevienu notriektu vācu lidaparātu pamanīt. Turpretim padomju lidaparāti šķita gaužām māmuliņu zemi mīlam, jo tie lidodamies krita un gāzās tās «viesmīlīgajās rokās»...

Taču atgriezīsimies mazajā jaunaudzē.

Pirms kaŗa Maskavas galvu rotāja brīnumaina gaismas diadēma, tagad virs tās plandās vienīgi milzu ugunsgrēku atblāzma...

Neitrālais mēness jau taisās norietēt, taču vēl viņa parole nav kritusi...

«Viņi lido atpakaļ,» kliedz žīdu komandants. Virs mūsu galvām atkal dun vācu aviācijas draudīgā himna. Nav nemaz pulkstenī jāskatās — to jau visi tāpat zina — ir 4 no rīta. — Pēc īsa brīža gaisu pilda «lepno vanagu» niknā rūkoņa. Šinī rūkoņā skan «kaujas spars», var taisni just, ka padomju lidaparāti grib «mesties uz ienadinieku,» bet tas diemžēl ir — aizlidojis...

«Aha, jau mājās no Berlīnes,» nicīgi norūc ūsainais dzelzceļnieks. Komandants apjucis klusē. Padomju aviācijas rīcība liek pat žīdam apjukt.

Visi dodas mājup. — «Līdz rītam!» kāds saka šķiroties.

Kāds no tālienes sauc «Jakov Ļvovič, cik tālu tad īsti sniedz jūsu vecā rūcene — stateniskā virzienā?» — «Aha, tagad šie slaisti rāda zobus!» Komandants ir apvainots. «Ja fašisti tagad nometīs izplētņu lēcējus, tad, atskaitot mani, neviens nespēs koloniju aizstāvēt.» Viņš lepni izgāž krūtis un glāsta savu aizvēsturisko kramenīcu.

Taču fašisti jau šķiet informēti par komandanta modrību, izplētņu lēcēji netiek izsviesti un tā Jakovs Ļvovičs paliek par nepazītu varoni.

D. Z.

Hauptmaņa «Helga» Dailes teātrī Rīgā

Ir dzejnieki, kas arī no nodeldētā tristūŗa spēj radīt spraigu, nekad nenovecojošu traģēdiju. Tikai katrā laikmetā var dabūt citādu iztulkojumu. Tāds ir kādas poļu 16. g. s. leģendas apstrādājums Hauptmaņa «Helgā», ar kuŗu Dailes teātris atklāja šī rudens sezonu, Kārļa Veica režijā, kas jāatzīst par ļoti labi izdevušos.

Gadus 40 atpakaļ Helga ar savu likteni izsauca līdzjūtību un apbrīnošanu, turpretī tagad tā liekas pelnījusi savu baigo galu. 1906. gadā «Helgu» man gadījās redzēt Pēterpilī Komisarževskas nervu bagātā, bet kristalskaidrā psicholoģiskā atveidojumā, un tūlīt pēc tam Rīgā Daces Akmentiņas izpildījumā, kas spēlēja ar dziļu izjūtu un karalisku žestiem. Abas viņas sasniedza vienlīdz stipru iespaidu, t. i. lielāko līdzjūtību un apbrīnošanu, bet Staržinska nežēlības nosodīšanu, jo tad tika izcelts arī pretspēlētāja Oginska donžuāniskais skaistums. Turpretī Lilitas Bērziņas spēles stiprums brīnumsmalkā un efektīgā koketērijā, kuŗā pilnīgi nozūd kā psicholoģija, tā arī pats teksts, kādēļ beigās, šķiet, tā savu sodu pelnījusi. Pāri visiem izceļas Staržinskis, jo tā tēlotāja Veica spēle ir tik vienkārša, dziļāko jūtu un domu skaidrības pilna, dodama arī grafiski spēcīgā stilā nobeigtu kustības ritmu un gradiciju izspēli, bez neviena lieka soļa vai žesta, pie tam'allaž balstoties uz tik pat skaidrā Timoškas (Evalda Valtera) spēli — tā kā Staržinskis pilnīgi attaisno savu rīcību, sevišķi vēl tādēļ, ka Oginsks (Pabrika atveidojumā) ne ar ko neizceļas, bet Helgas apteksne Dortka, Ferdas patiešām lieliskā veidolā, bija visnodevīgākā savedēja. Pietiekami labs bruņnieks bija Kreicums, bet bieži neviet satraukts viņa kalps. Kā īsti nelieši uzvedās abi Helgas brāļi, Šmita un Alberta Miķelsona raksturīgā attēlojumā. Kalpotāji, ar savu pārāk verdzisko reālismu mazliet izkrita no stila.

Sevišķi skaists šoreiz bija Skulmes stilistiskais skatuves ietērps, kas reizēm, saskaņā ar Staržinska un Helgas brīnumgreznajiem kostīmiem un apgaismojumiem, atgādināja Rembranta gleznu košumu. Mūzika spēles noskaņām bija labi piemērota, tikai pašās beigās pārāk skarba. Pārāk novilcinājās arī Helga ar savu kliedzienu, ieraugot Oginska līķi, kādēļ beigu efekts pagaisa.

V. Eglītis

«DAUGAVAS VĒSTNESIS»
Daugavpilī, 3. janvāŗa ielā 53.
Atbildīgais redaktors — Eduards Zundāns
Izdevējs — Daugavpils pilsētas valde.
Iespiests 56. spiestuvē, Daugavpilī.

Henriks Logins.

Latgalē

Tur Māra klusi staigā;
Skan dzidri rītos zvani.
Un, bērnu zīdot jautri
Sirds mīlas stariem vaigā,
Sedz krūtis māte kautri
Ar brūnu matu pīni.

Vai Tu to zemi zini?
Tur ezers lēni vizmo;
Zied zilgi laukā lini.
Un gadu gaitā lēnā
Viss segts ar sūnu sirmo,
Skumst krusts zem liepām ēnā.
Kur stārķis ligzdu vijis.

Vai esi Tu tur bijis?
Tur ganiņš birzē gana:
Guļ miers pār druvām lījis.
Un saules tveicē sīlis
Pilns ziedu reibā trauc,
Trīs gaiss pret tāli silos,
Kā lapa apses zarā, —
Tur šodien aizej garā.

Zvejniecības PĀRRAUGS

Erich'a Karschies'a romāns

(58. turpinājums.)

Uz trīsdesmit metriem Subats saskatīja stoderus. Valgi vēlās laivā, nu bija jāceļas tīklam. Subats sarāvās. Ak Dievs, kas tad tas? Vai tīkli sapiņušies akmeņos? Viņš atspērās ceļiem pret laivas malu un atliecies rāva ar visu sparu. Šai laikā nav taupīšanas. Ja kas plīst — lai plīst. Bet nekas neplīsa, tikai vēlās pāri malai laivā kā biezs mūris, un tumsā kaut kas vizēja un mirdzēja un kustība piepildīja visu laivu. Tie bija plauži.

Subats tos gribēja atbrīvot no tīkla, bet zivju bija pārlieku daudz, kā bāztiņ piebāzts. Tad viņš vilka tīklu ar visām zivīm kā desu pāri malai. Kalps bija ievilcis aiŗus un skatījās platām, apstulbušām acīm uz čumēšanu. Tad viņš saņēma no Subata pļauku, kas viņu atžirbināja, bet arī tad viņš tikai nepilnīgi saprata visus norādījumus, kādus Subats viņam uzbudināts deva. Aizvien lielāks auga kalns, aizvien lielāks ņudzeklis piepildīja laivu. Subats elpoja apŗauti un strauji. Alkatainās acis klīda ap vizošo kaudzi, it kā no jauna aizvien to taustīdamas, it kā gribēdamas pārliecināties, ka tā te ir īstenība. Nu visi tīkli bija izcelti. Laiva gulēja dziļi.

Viņi bez trokšņa stūmās līdz Vītines ietekai. No turienes sākot kalpam bija jāairē klusu un uzmanīgi. Subats sēdēja pie stūres. Viņa acu priekšā tīkli kustējās, dīvaini, tas viņu uztrauca — viņu, veco zvejnieku. Tās jau bija tikai zivis. Bet vai tik tās bija zivis, vai tas nebija kāds varens, drebošs milzenis, kas tiecās saraustīt savas važas? Reizēm no turienes atskanēja smalks pīkstiens. Tad kļuva mierīgāk, beidzot pavisam mierīgi, tā kā Subats palika ar savām domām viens. Pēkšņi kāds troksnis, īss un ass. Subats sarāvās tā, ka laiva sašūpojās. Bet nebija nekas. Kāda zivs mirdama bija tikai apmetusies uz otru pusi. Subats atkal mierīgi nosēdās, bet miera vairs neatguva. «Apstājies,» viņš uzsauca kalpam un ausījās uz priekšu. Vai tur pretim neskanēja aiŗu klaudzieni? — — — Jagan! Un atkal! — — —Pavisam skaidri! Kas tas bija? Zvejniecības pārraugs? Subats pielēca kājās. — «Es viņu nositīšu, es viņu nositīšu,» pukstēja sirds līdz pat kaklam. «Es neatdošu zivis! Tikai ik divdesmit gados var būt šāds loms. Es neatdošu — — — nekad — — nosist — — — nosist — — —»

Viņš sakoda zobus, lai savaldītu neprātīgās domas un sasprindzināti klausījās. Aiŗu klaudzieni bija jau bīstami tuvu. Ātri Subats pagriezās sāņš un ievadīja laivu krūmos, kur viņš cik necik bija paslēpts. Tad viņš sažņaudza rokas ap ozola airi. Otrā laiva aizvien vairāk tuvojās, klusinātiem aiŗu vilcieniem, nekā nejauzdama. Tas varēja būt vienīgi zvejniecības pārraugs, un viņam bija jāatrod Subats, neprātīgie sirds klauvējieni bija jāsadzird. Otrs airētājs viņā laivā ievilka aiŗus un ļāva laivai slīdēt pa straumi. Vai viņš jau kaut ko bija atklājis? Subats skatījās pa zaru starpu. Braucējs bija viens pats. Tad neganta apņēmība radās milzim, un nu arī sirds vairs nedauzījās neprātīgi, bet airis novaidējās viņa dzelzs rokās.

Tuvu pabrauca otra laiva Subatam gaŗām. Tur sēdēja kāds būdinieks, kas ar nedaudziem tīkliem pavisam nepiemērotā stundā arī devās uz neatļautu zveju. Subats otrajam ļāva pabraukt labu gabalu tālāk, iekāms turpināja braucienu. No tā nebija jābaidās, tas bija kāds nepraša, kas uz cietā sēkļa nevarēja orientēties.

Ciems vēl gulēja dziļā miegā. Tomēr Subats bailīgi šķielēja uz katru gaismiņu, kas vienā, otrā pagalmā spokaini pavīdēja. Nu viņi bija mājās. Saimniece steigā uzrāva savus septiņus apakšsvārkus, kalpones šāvās no gultām laukā un pēc tam, kad bija lielo brīnumu redzējušas, iztīrīja mazo istabu. Drīzi vien Subats ar kalpu ceļos nometušies uz klāja vilka un spieda zivis laukā no linuma, kas bija dziļi iegriezies zem zvīņām. Nebija laika zivis atbrīvot pēc visiem likumiem. Un tas arī nekā nenozīmēja, ja kādā vietā tīkls satrūka, vai kāda žauna palika tīklā; bija jāsteidzas, un darbs arī sekmējās veicīgi. Kalpones nesa pilnos grozus iztīrītajā istabā un bēra zivis uz grīdas. Aizvien lielāks pieauga spurīgais kalns.

Jau krēsloja, kad viņi tika galā. Istaba bija līdz pat palodai pilna zivju. Subats vairs nelikās gulēt. Priekšpusdienā viņš aizgāja uz Viršu krogu un norunāja zivju transportu. Nākamajā naktī Subatam tās bija jānogādā uz Rusu. No turienes tās ar omnibusu nogādās Mēmelē.

Pēcpusdienā Subats klīda pa savu pagalmu. Šie kaimiņi, šie nolādētie kaimiņi, kālab viņiem tieši šodien jālodā ap viņu māju. Vai arī viņi būtu ko saoduši, šie suņi? Bet kā gan! No viņa kalpotājiem neviens nemēļoja, to viņš zināja. Viņš devās pats pie kaimiņiem, un pastaigādamies pa dambi, runāja sevišķi laipni par laiku, par tirgu, par nēģeru dumpjiem un visādiem niekiem, tā ka vēlāk ļaudis sabāza galvas kopā.

Tad pienāca vakars. Subatam tā bija kā atpestīšana, ka mīkstā tumsa ietina gaŗi izstiepto zvejnieku ciemu. Priekšpuisim bija jāveic transports līdz Rusai. Uz viņu varēja paļauties. Viņš pats šoreiz ņēma jaunāko kalpu līdzi. Kā krupis neveiklā zvejas laiva tumsā līda gaŗām mazajām zvejnieku būdām. Jomā Subats meklēja to pašu vietu un atrada arī. Viņš būtu varējis zvērēt, ka stoderi peld tais pašās vietās, lai gan tuvumā nebija nevienas niedres nedz krūma. Drīzi vien tīkli bija izmesti.

Šodien laiva šūpojās pavasaŗa vētrā. Vējš pūta bezmaz Vindenburgas virzienā. Subatam radās laba doma. Vai vītinieši tomēr neko nesaokšķerētu, ja viņš šonakt atkal atgrieztos mājās? Un šie suņi, šie špīseri bija skaudīgi un nevienam nekā nenovēlēja. Lai viņi izput ar savu mietpilsonisko godīgumu. Vai viņš nedarīja viņiem diezgan laba! Vai viņš ikvienā sapulcē nerunāja viņu labā! Un vairāk jau cilvēks nevar darīt, ja nav valdības pilnvarotais.

Kas gan notiktu, ja visi dabūtu zināt par lielo lomu. Visiem pamostos kaulos alkatība, padarītu visus trakus un neprātīgus. Kā bites viņi dotos laukā un galu galā nevienam nekas sevišķs neķertos, iegūtu tikai viens, kas aizmugurē sagatavojies lēcienam: zvejniecības pārraugs, šis asinssūcējs! Nē, visam jāpaliek noslēpumam, un tādēļ viņš nedrīkstēja šonakt doties atpakaļ uz Vītini. Vindenburga ar savu nošķirtību bija īstā vieta. Un līdz turienei, ar šādu vēju braucot, bija tikai kaķa lēciens. Ar priekšgalu putas šļākdama laiva devās uz priekšu un čirkstēdama uzstūmās uz smilts. Krodzinieks jau bija dzertuvi slēdzis. Kad Subats piedauzīja pie izgrabējušajiem slēģiem, krodzinieks atvēra.

(Turpinājums sekos.)